

Pakketje met X-factor

Als je het over SSL hebt, denk je al gauw aan de analoge buscompressor-kopieën of aan een E-serie channelstrip. Dat ze op het gebied van digitale processors ook hun mannetje staan, lijken veel mensen niet te weten.

door **Sander van der Heide**
redactie@interface.nl

Misschien heeft dat te maken met het feit dat de bekende analoge mengtafels van SSL voornamelijk in muziekstudio's werden en worden gebruikt – in Wisseloord hadden we er zelfs drie: de 4000E, 4000G en de 9000K – en de digitale C-series voornamelijk in postproductiestudio's. Deze digitale consoles bevatten formidabele equalizers en compressors, die aan de basis stonden van de Duende Native Plug-ins. Het team achter de dsp-technologie in de C-serie heeft ze indertijd eigenlijk wat opgewaardeerd, en deze plug-ins draaiden dan ook aanvankelijk enkel op een externe dsp-unit. De Duende Native plug-ins zie

Interface 182) dienden op hun beurt weer als basis voor de SSL Native plug-ins van deze test, die ondertussen aan versie 6.4 toe zijn. Deze Native plug-ins draaien gewoon in een host-daw als standaard vst/au/aax-plug-in.

Pretpakket

Voor een maandelijks of jaarlijks bedrag kun je van de volledige bundel gebruik maken. Of je schaft de hele boel voor goed aan, voor €1.199,-. Dat is een fikse bedrag, maar je krijgt dan ook een zeer uitgebreid pakket aan plug-ins: ChannelStrip, Bus Compressor, FlexVerb, DrumStrip, VocalStrip, X-Saturator, X-Comp, X-ValveComp, X-Phase en X-EQ2. Zoals je ziet bestaat de helft van de bundel

info

- **Prijs incl.:**
 - SSL Native Complete bundle: € 1.199,-; of \$ 149,- per jaar via Gobbler
 - SSL Native X-EQ 2: € 249,-
 - SSL Native X-Comp: € 179,-
 - SSL Native X-Saturator: € 109,-
 - SSL Native X-Valvecomp: € 109,-
 - SSL Native X-Phase: € 139,-
- **Distributie:** Joystick Audio, +32 923 63718
- **Internet:** www.joystick.be, www.solidstatellogic.com

De hele bundel straalt tot in detail SSL uit

uit digitale emulaties van bekende analoge SSL hardware. Deze types kun je ook terugvinden bij merken als Plugin Alliance, Universal Audio, Slate of Waves (soms ook gemaakt in samenwerking met SSL). Als je op zoek bent naar dit soort plug-ins, zou ik haast willen zeggen: waarom verder zoeken als je de real deal kunt hebben? Er zijn klankmatige verschillen, alleen al vanwege het feit dat er verschillende emulatietechnieken worden gebruikt. Zo kan de ene veel

meer op het origineel lijken en is de andere eerder een variatie hierop. Een vergelijking van tien verschillende SSL buscompressors is natuurlijk heel interessant, maar deze test gaat over de tweede helft van de bundel: alle plug-ins met een X in de naam.

Looks

Het eerste wat opvalt – en dat geldt voor alle tien de plug-ins uit de bundel – is de grafische interface. Deze ziet er fantastisch uit, en dat is in drie opzichten van belang. Allereerst straalt het tot in detail SSL uit: de lettertypes, de draaiknopjes, het oplichten van drukknopjes, de kleur en textuur van materialen... Zonder dat je weet om wat voor plug-in het gaat, is het eerste wat je ziet dat het van SSL is. Dat is niet alleen knap; het zorgt ook voor een vertrouwde en professionele uitstraling. Dat betekent dus ook dat de verwachtingen meteen hoog gespannen zijn. Maar het belangrijkste is nog wel dat de bediening voor SSL-oudgedienden gelijk herkenbaar is, en voor jonggedienden heel

eenvoudig te begrijpen. Zoiets moet je niet onderschatten: de grafische interface is net zo belangrijk als de klank en het bepaalt vaak of je een plug-in graag gebruikt of dat je 'm ondanks zijn klank links laat liggen.

De plug-ins zonder X in de naam lijken meer emulaties te zijn van bestaande SSL apparatuur. De X plug-ins hebben geen bestaande hardware-tegenhanger. Dat wil niet zeggen dat deze plug-ins geen bepaald soort apparaat imiteren, maar meer dat bepaalde technieken die het SSL-team zich eigen heeft gemaakt, zijn verwerkt in de plug-ins. Je ziet het ook in andere producten waarbij een 'kleinere' versie wordt gemaakt van een bestaande SSL-techniek of -serie. Zo is er de XL-9000K plug-in van de 9000-serie-consoles en de SSL X-rack waar je kleine SSL-modules in kunt plaatsen.

X-ValveComp

Een buizencompressor ben ik nog nooit tegengekomen in het SSL-assortiment, en dit is dus meer een digitale emulatie van hoe

specificaties

- 64bit vst2/vst3/aax-native/au-plug-ins
- iLok-account noodzakelijk Complete bundle
- X-EQ2
- ChannelStrip
- Bus Compressor
- FlexVerb
- DrumStrip
- VocalStrip
- X-Saturator
- X-Comp
- X-ValveComp
- X-Phase

INTERFACE XTRA

- overzicht
- videodemo's Flexverb, Channel Strip en Bus Compressor
- video's besproken plug-ins
- demoversie
- handleiding

SSL buizen zou toepassen in een compressor. Zo wordt het buizengedeelte hier pas na de compressie toegevoegd als een tweede orde harmonische vervorming, die het geluid wat dikker maakt en dichtsmeeft. Het detectiesysteem van de compressor kan op piek-of rms-waardes werken en heeft een high pass-filter en een low pass-filter voor de sidechain. Dit levert een uitstekend alternatief voor de standaard SSL buscompressor en is dus goed op de mixbus te gebruiken of tijdens mastering. Deze compressor werkt bijvoorbeeld erg goed voor hiphop- of danceproducties, vooral met gebruik van de mixknop voor het toepassen van parallelle compressie.

X-Comp

De X-Comp compressor heeft meer mogelijkheden dan de X-Valvecomp en is ook wat duurder (maar een fractie van wat de Duende-versie destijds kostte). Het idee van deze compressor is dat hij niet een specifieke analoge compressor moet imiteren, maar

>> dat ie door de toevoeging van meerdere mogelijkheden een breed scala aan analoge masteringcompressors kan imiteren. Hiervoor kun je heel subtiel masteringcompressie toevoegen of heftige mixbuscompressie, waarbij dat laatste nog steeds mogelijk is zonder vervelende hoorbare bewerkingen. Het instellen is misschien wat pittiger, maar de resultaten zijn er dan ook naar. Vreemd genoeg zijn er geen sidechain-filters of een mixknop te vinden; wel een mogelijkheid om het hoog of laag onbewerkt te laten. De laagste stand voor maximale gainreductie is 20dB (en de hoogste 60dB!). Op de mixbus zou ik die eerder op 2 tot 4dB willen zetten, maar dat is helaas dus niet mogelijk.

X-Saturator

Net zoals mixbus-compressors, zijn er talloze emulaties van analoge vervormingscircuits. Ik maak zelf regelmatig gebruik van de Black Box HG-2 (een analoge buizenprocessor), Fabfilter Saturn 2 (een digitale multiband-vervormingsprocessor) of het transformatorcircuit in een tapeplug-in als UAD's Ampex ATR 102. De ene zet je aan uit, en dan is het maar hopen dat het effect het juiste is; bij de ander stel je van alles in en kun je uren tweakken. De X-Saturator zit er precies middenin en dat maakt hem nou juist zo bruikbaar. De keuze is simpel: tweede orde harmonische vervorming (jaren vijftig buizenvervorming) of derde orde (jaren zeventig transistorvervorming) en een mix tussen die twee. Met Depth en Shape bepaal je hoeveel harmonischen worden toegevoegd, en met

de drive-knop bepaal je het ingangsniveau. Je kunt hierdoor heel subtiel een klein laagje diepte en volheid aan een mix toevoegen of een enkel spoor helemaal lekker over zijn nek laten gaan. Ik mis alleen een filter waarmee je bijvoorbeeld louter vervorming aan het laag of aan het hoog zou kunnen toevoegen.

Pronkstuk van al deze plug-ins is toch wel de X-EQ2

X-EQ2

Het pronkstuk van al deze plug-ins is toch wel de X-EQ2, een 24-bands parametrische equalizer. Door gebruik te maken van maar liefst zeventien verschillende filtertypes (waaronder vijf high pass-filters, negen bell shapes en verschillende shelving filters) is in feite elke denkbare analoge equalizer te imiteren of beter nog: je kunt de beste eigenschappen van eq's combineren. Een linear phase eq hoeft je echter niet te verwachten. De kwaliteit van de eq is van mastering-niveau en juist de hoeveelheid aan instel mogelijkheden en verschillende filtertypes, maken hem flexibel en goed bruikbaar. Het instellen is net zo flexibel als de mogelijkheden: door waardes van eq-punten te typen; met de muis de eq-punten te slepen; of mijn favoriet, met het unieke draaiwiel verdeeld in

het oordeel

- + hoge kwaliteit
- + mooie en werkbare grafische interface
- + goede prijs-kwaliteit-verhouding
- geen sidechain of mixknop bij X-Comp
- X-bundel niet los verkrijgbaar
- complete bundel erg prijzig

Frequentie, Q-factor en Gain. Het instellen van de filters is echt een genot, en de feedback die je krijgt klopt precies met wat je kiest. Je merkt het al: ik ben erg enthousiast over deze eq, en aangezien hij niet eens zo zwaar op de cpu drukt, is ie, behalve voor mastering, ook heel goed op verschillende kanalen te gebruiken.

X-Phase

Deze plug-in is zeer specifiek en daardoor misschien niet heel essentieel voor de bundel. Zie het dan maar als een heel handige extra. Je kunt hier namelijk de fase tussen linker- en rechtersignaal op een bepaald frequentiegebied aanpassen. Dit kan erg zinvol zijn als het bij de stereo overheads van je drumopnamen niet helemaal goed is gegaan, of voor de opname van klassiek piano.

Conclusie

Alleen al vanwege de X-plug-ins is dit hele SSL pakket meer dan de moeite waard. De X-Comp en X-ValveComp zijn een modernere en flexibeler alternatief voor de mixbuscompressors; de X-EQ2 is een zeer goed klinkende mastering-eq met een prettige bediening; en de X-Saturator is een van de weinige saturatieplug-ins die ook echt goed klinkt op een totaal mix. De complete bundel van tien SSL plug-ins is hartstikke mooi, maar ook stevig aan de prijs. Het zou helemaal mooi zijn als SSL ook een aparte bundel met alleen de X plug-ins zou aanbieden, want die X-factor maakt echt het verschil! ■